

Kako zdravljenje raka vpliva na bolnikove oči

KAJ LAHKO STORIMO SAMI

Pogosta vnetja lahko delno preprečimo z rednim spranjem očesa z umetnimi solzami.

Kar zadeva pojav suhega očesa ali sive mreže, pa je del preventivne zagotavljanje dovolj vlažnega zraka v okolju ter redno nošenje zaščitnih sončnih očal. Pomaga izogibanje vročemu, suhemu ali vetrovnemu okolju ter vlaženje zraka doma ali v pisarni.

Zdravljenje raka je zaradi številnih pregledov in terapij za onkološkega bolnika tako psihično kot fizično naporno. Zato se stranski

učinki zdravljenja pogosto celo namemo spregledajo, saj so v primerjavi z resnim obolenjem, ki ga je treba agresivno zdraviti, v očeh zdravstvenih delavcev zanemarljivi. Ali pa jih spregledajo nenamerno, saj imajo preveč resnega dela z bolniki, pri čemer jim sicer želijo omogočiti čim boljše zdravljenje in okrevanje.

Zdravljenje raka denimo vpliva na bolnikove oči, pri določenih onkoloških terapijah močno trpijo zaradi stranske škode. Na zdravje oči pogosto še posebej močno vplivata kemoterapija in obsevanje. O tem je za Novice Europa Donna spregovorila specialistka oftalmologinja kirurginja dr. Marija Ana Schwarzbartl Pfeifer iz Očesnega kirurškega centra dr. Pfeifer.

Najpogosteje se pojavijo suho oko. Bolniki denimo opistujejo težave, kot so pekoče, rdeče oči, občasno zamegljen vid, srbenje oči, občasno čezmerno solzenje, občutek peska ali tujka v očesu ter oteženo branje zaradi zamegljene slike ali pekočih oči. Bazično izločanje solz ni odvisno od naših čustev in poteka stalno, tudi v spanju, je pa odvisno predvsem od števila čašastih celic veznice. Ker se čašaste celice razmeroma hitro obnovljajo, jih tudi zdravila, ki ubijajo hitro rastoče celice (pri onkološkem bolniku so to predvsem rakave celice), prizadenejo in se njihovo število na veznici lahko močno zmanjša. Posledica je zmanjšano izločanje solza, posledica tega pa so številne težave bolnikov z očmi. Če bolnik za blaženje te težave uporablja še umetne solze s konzervansom, ti dodatno poškodujejo čašaste celice veznice.

Zaradi kemoterapije lahko odpadejo trepalnice in obrvi, zato je oko manj zaščiteno pred padanjem smeti vanj. Tu sta

torej kar dva dejavnika, ki lahko povzročita vnetje oči; oko je bolj suho, saj solze ne odplavljajo dovolj tujkov in bakterij, ki zaidejo vanj, trepalnice pa ga ne ščitijo pred novimi tujki. Vnetja se tako pojavljajo pogosteje. In tudi obsevanje lahko povzroči suho oko.

ŠTEVILNE TEŽAVE

Skaltive v leči oziroma siva mreža je pojav, ki ga prav tako velikokrat opazimo pri onkoloških bolnikih. Siva mreža lahko nastane na novo ali pa se še obstoječa siva mreža hitreje krepi, tako da je treba operacijo opraviti prej kot sicer. Sama operacija ni zato nič težja, vendar je treba po posegu bolj paziti zaradi možnosti vnetja in suhih oči, verjetnost teh težav je namreč pri onkoloških bolnikih večja kot pri sicer zdravih pacientih.

Obstaja še kar nekaj drugih pojavnosti, a so redkejši in jih je treba obravnavati individualno pri vsakem posamezniku.

ZDRAVLJENJE

Suho oko je treba začeti zdraviti čim prej. Sami si lahko takoj začnemo odmerjati kapljice za suho oko brez konzervansov in vazokonstriktorjev. Brez konzervansna terapija je tu izrednega pomena.

Tudi vnetja je treba začeti zdraviti čim prej, če so ta res bakterijska, torej gnojna. Sicer pomaga že pogosto spranje očesa z umetnimi solzami. Kadar so vzrok sindroma suhega očesa infekcije oziroma vnetja vek ali zamašene meibomove žleze, pomaga čiščenje vek s posebnimi robčki (Cliradex), ki vsebujejo olje čajevca. Na tržišču je še veliko lokalne terapije, ki prav tako ublažita sindrom suhega očesa, vendar je pred takim zdravljenjem potreben pregled pri okulistu. Sivo mrežo je treba operirati, ko postane vid preslab za normalno delo; z operacijo ne smemo odlašati predolgo.

Več o tem lahko preberete na spletni strani Očesnega kirurškega centra dr. Pfeifer.

EUROPA DONNA *osrednja tema*